

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้ของบัณฑิต อาจารย์ และผู้บังคับบัญชาต่อคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาวิชาเอกดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มคือ

1. บัณฑิตภาควิชาดุริยางคศิลป์ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2529, 2530 และ 2531 จำนวน 84 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นบัณฑิตที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทยและที่มีที่อยู่สามารถติดต่อได้ จำนวน 48 คน
 2. อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษของภาควิชาดุริยางคศิลป์ที่เคยทำการสอนบัณฑิต ในปีการศึกษา 2529, 2530 และ 2531 จำนวน 31 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย
 3. ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ว่าจ้างที่บัณฑิตผู้นั้นปฏิบัติงานอยู่ด้วย ให้เป็นผู้ประเมินผลงานของบัณฑิต จำนวนประมาณ 30 คน (ผู้บังคับบัญชาบางคนที่มีบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่ด้วยมากกว่า 1 คน)
- รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 109 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	กลุ่ม	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1	บัณฑิต	84	48
2	อาจารย์	31	31
3	ผู้บังคับบัญชา	30	30
	รวม	145	109

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการรับรู้ของบัณฑิต อาจารย์ และผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตวิชาเอกดุริยางคศิลป์ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) มีข้อความทั้งหมด 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตจากกลุ่ม 3 กลุ่ม คือ บัณฑิต อาจารย์ และผู้บังคับบัญชา ในด้านคุณลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

1.1 ความสามารถในการปรับตัว หมายถึง ความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี และรวดเร็ว สามารถที่จะทำงานที่ตนไม่ถนัดได้ และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มี 3 ข้อ คือ ข้อ 1, 4, 6

1.2 ความสามารถในการสร้างงาน หมายถึง ความสามารถที่สร้างงานทางด้านดนตรีได้เอง มีความเข้าใจระบบงานเป็นอย่างดี มีผลงานทางดนตรีเป็นของตนเอง มี 3 ข้อ คือ ข้อ 2, 5, 7

1.3 ความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปประกอบอาชีพได้ ประสบความสำเร็จมีความรอบรู้เข้าใจระบบธุรกิจ มี 2 ข้อ คือ ข้อ 3, 8

2. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

2.1 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับอาชีพ

2.1.1 ความรู้ด้านทฤษฎี หมายถึง ความรู้ในหลักการและทฤษฎีทางดนตรี สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปเป็นแนวในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้านดนตรี และประกอบอาชีพได้ดี มี 3 ข้อ คือ ข้อ 9, 13, 17

2.1.2 ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ หมายถึง ความรู้ในด้านประวัติความเป็นมาของวิชาดนตรีทั้งไทย ตะวันตก และของประเทศเพื่อนบ้าน โดยวิเคราะห์และเปรียบเทียบได้ มี 3 ข้อ คือ ข้อ 10, 14, 18

2.1.3 ความสามารถในด้านทักษะดนตรี หมายถึง ความสามารถในการขับร้องหรือเล่นเครื่องดนตรี เฉพาะอย่างได้เป็นอย่างดีมีความคล่องแคล่วถูกต้องตามหลักการของเครื่องดนตรีนั้น มี 3 ข้อ คือ ข้อ 11, 15, 19

2.1.4 ความรู้และทักษะในด้านการประพันธ์เพลง หมายถึง มีความรู้และความสามารถในการประพันธ์เพลงได้ถูกต้องตามหลักของการประพันธ์เพลงนั้น ๆ มี 2 ข้อ คือ ข้อ 12, 16

2.1.5 ความรู้และทักษะในการค้นคว้าวิจัย หมายถึง รู้จักและเข้าใจวิธีการที่จะหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และรู้จักขบวนการวิจัยทางด้านดนตรี มี 3 ข้อ คือ ข้อ 20, 24, 28

2.1.6 ความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจระบบและลักษณะของงาน สามารถทำงานอย่างเป็นระบบมีแบบแผน มี 3 ข้อ คือ ข้อ 21, 25, 29

2.1.7 ความสามารถในการถ่ายทอดจินตนาการ หมายถึง ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ พร้อมทั้งมีผลงานปรากฏ มี 3 ข้อ คือ ข้อ 23, 27, 31

2.2 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.2.1 ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มี 3 ข้อ คือ ข้อ 32, 37, 42

2.2.2 การมีระเบียบวินัย หมายถึง การมีความสามารถบังคับตนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ยอมรับปทัสสถานของสังคม และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยมีต้องมีผู้ควบคุมลงโทษ มี 3 ข้อ คือ ข้อ 33, 38, 43

2.2.3 การรู้จักตนเอง หมายถึง การรู้จักประมาณตนเองว่ามีความรู้ความสามารถระดับใด กล้าอาสาทำงานตามความสามารถที่มีอยู่ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง มี 3 ข้อ คือ ข้อ 34, 39, 44

2.2.4 ความมีศีลธรรม หมายถึง การมีความประพฤติที่ดี มีความสุภาพเรียบร้อย เป็นไปตามอุดมคติและกฎเกณฑ์ความประพฤติที่ดี ตามสังคมไทย โดยยึดหลักของศาสนาที่กำหนดไว้ มี 3 ข้อ คือ ข้อ 35, 40, 45

2.2.5 การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่ดีกว่าตน ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว มี 3 ข้อ คือ ข้อ 36, 41, 46

2.2.6 ความรอบคอบ หมายถึง ความละเอียดถี่ถ้วนในการทำงาน มีนิสัยความเป็นระเบียบเรียบร้อย การตัดสินใจต้องมีข้อมูลอย่างพร้อมเพรียงมี 3 ข้อคือข้อ 47, 52, 56

2.2.7 ความขยันขันแข็ง หมายถึง ความพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายมีการทำงานอย่างมี 3 ข้อ คือ ข้อ 48, 53, 57

2.2.8 ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การจริงใจ ซื่อตรงไม่คดโกง หลอกลวง ทั้งตนเองและผู้อื่น ตลอดจนกับหน่วยงาน มี 3 ข้อ คือ ข้อ 49, 54, 58

2.2.9 การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานเป็นเวลาอย่างเคร่งครัด ทำงานเต็มเวลา มี 2 ข้อ คือ ข้อ 50, 59

2.2.10 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ หมายถึง ความภูมิใจ เลื่อมใสศรัทธา ในวิชาชีพตน พร้อมทั้งจะทุ่มเทกำลังกายกำลังใจ เพื่อการปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น มี 3 ข้อ คือ ข้อ 51, 55, 60

การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้ ได้พิจารณาดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด หลักการที่เกี่ยวกับคุณภาพ หรือ คุณลักษณะของบัณฑิตทั่ว ๆ ไป
2. ศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์และหน้าที่ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุดประสงค์ของการผลิตบัณฑิตดุริยางคศิลป์ ในด้านวัตถุประสงค์ พฤติกรรมที่ต้องการ และคุณลักษณะที่คาดหวัง
3. สร้างแบบสอบถามตามแนวความคิด เรื่องคุณภาพของบัณฑิตสาขาดุริยางคศิลป์
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ภาษาที่ใช้และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน คือ

1. นางสาวสมใจ วงษ์เทศ	หัวหน้าศูนย์สังคีต ธนาคาร กรุงเทพจำกัด
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์	ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์โกวิท ชันธศิริ	ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด	ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงคุณ อัครถาวร	คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. นำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาประกอบการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือในคำแนะนำ
ของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มอาจารย์ทั้งหมด 31 คน ด้วยตนเอง และเก็บ
แบบสอบถามคืนได้ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผู้วิจัยได้ให้ผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ จำนวน
3 คน เป็นผู้ส่งและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มบัณฑิต และกลุ่มผู้บังคับบัญชา ส่วนหนึ่ง และอีกส่วน
หนึ่งได้ทำการส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ ในกรณีที่อยู่ห่างไกล

กลุ่มบัณฑิตส่งแบบสอบถามไปจำนวน 48 ฉบับ ได้รับคืน 41 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
85.42

กลุ่มผู้บังคับบัญชาส่งแบบสอบถามไป จำนวน 30 ฉบับ ได้รับคืน 24 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 80

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 109 คน

รายละเอียดของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและรับคืน ปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน

ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
บัณฑิต	48	41	85.42
อาจารย์	31	31	100.00
ผู้บังคับบัญชา	30	24	80.00
รวม	109	96	88.07

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำมาลงรหัส เพื่อใช้ในการคำนวณ

ด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ (IBC Computer School)

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านการรับรู้ คุณลักษณะของบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษา

วิชาเอกดุริยางคศิลป์ โดยใช้ค่าสถิติมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ทั้งในภาพรวมและรายกลุ่ม ในแต่ละข้อคำถาม แต่ละคุณลักษณะ

การให้คะแนนระดับการรับรู้ มีดังนี้

ลักษณะคำถามในตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มี 6 ตัวเลือก ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่สามารถประเมินได้

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ไม่สามารถ			
ประเมินได้	ให้	0	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน

และมีการแปลความหมายค่ามัชฌิม เลขคณิตของการรับรู้คุณภาพของบัณฑิต อาจารย์

และผู้บังคับบัญชา ดังนี้

คะแนน	0.00 - 0.50	หมายถึง	ไม่สามารถประเมินได้
คะแนน	0.51 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด
คะแนน	1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
คะแนน	2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน	3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
คะแนน	4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

การคำนวณค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ใช้คำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการประมวลผลโดยโปรแกรมภาษาเบสิก ณ ศูนย์คอมพิวเตอร์ IBC Computer school โดยมีอาจารย์ ชูชาติ เลิศจินตนาภิจ เป็นผู้ควบคุมและตรวจสอบความเรียบร้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าคะแนนเฉลี่ย}$$

$$fX = \text{ผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนกำหนดให้}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

$$\sum fX = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) จากสูตรต่อไปนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

- S.D. = ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน
 \bar{x}^2 = ค่าคะแนนที่กำหนดให้ยกกำลังสอง
 $\sum fx^2$ = ผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้ยกกำลังสอง
N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย